

ΓΔ Εκπαίδευση και πολιτισμός

Πρόγραμμα διά βίου μάθηση

Πρόγραμμα Comenius 2012-2014

2^ο Γυμνάσιο Καλαμάτας

“Οι Ευρωπαίοι Έφηβοι και η εξέλιξη του κόσμου της εργασίας”

Με την ευκαιρία του ευρωπαϊκού έτους 2012 για την «Ενεργό Γήρανση και Αλληλεγγύη μεταξύ των Γενεών», στις 9/12/2012 στο 2^ο Γυμνάσιο Καλαμάτας πραγματοποιήθηκε συγκέντρωση με τους γονείς και τους παππούδες των μαθητών κατά την οποία παρουσιάστηκε φωτογραφικό υλικό για την πόλη της Καλαμάτας από το 1800. Το υλικό προήλθε από το διαδίκτυο και το αρχείο Γ.Ντεκελέ που παραχώρησαν οι κόρες του.

Σκοπός της συνάντησης ήταν αφενός να γνωρίσουν οι μαθητές το παρελθόν της πόλης τους και αφετέρου να ενισχυθεί ο διάλογος ανάμεσα στις γενεές.

Η αναφορά που ακολουθεί είναι αποτέλεσμα της αναζήτησης των μαθητών που δουλεύουν στο πρόγραμμα.

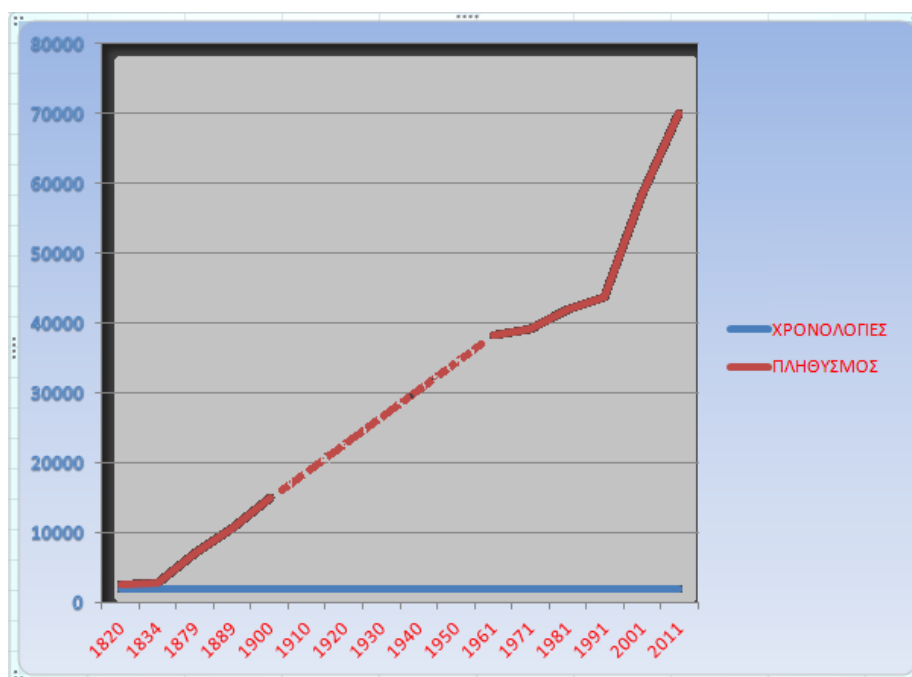
Καλαμάτα, η οικονομική ιστορία μιας πόλης

Η Ελλάδα κηρύχθηκε ανεξάρτητη με τη συνθήκη του Λονδίνου το 1830.

Η Καλαμάτα, η πρωτεύουσα του νομού Μεσσηνίας, αναπτύχθηκε σε αστικό κέντρο προς το τέλος του 19^{ου} αιώνα.

Το 1879, ο πληθυσμός της ανερχόταν σε 7069 κατοίκους, το 1889 σε 10.696 κατοίκους και στο τέλος του 19^{ου} αιώνα σε 15.000 κατοίκους.

Την πρώτη ώθηση στην οικονομική ανάπτυξη της πόλης έδωσε το εξαγωγικό εμπόριο των μεσσηνιακών προϊόντων (σύκα, λάδι, μετάξι, ξερή σταφίδα) .

Η ξερή σταφίδα

Μετά το 1870 τα μεσαία αλλά και τα οικονομικά ασθενέστερα στρώματα της αγγλικής κοινωνίας αρχίζουν να καταναλώνουν την πουτίγκα, με αποτέλεσμα η ζήτηση της κορινθιακής σταφίδας να αυξάνεται.

Την ίδια περίοδο οι γαλλικοί αμπελώνες καταστρέφονται από ένα έντομο εισβολέα : τη φυλλοξήρα. Κατά συνέπεια η ζήτηση της κορινθιακής σταφίδας αυξάνεται κι άλλο.

Όταν όμως οι γαλλικοί αμπελώνες αναβιώνουν, ξεσπά στην Ελλάδα μια κρίση υπερπαραγωγής. Για να μη μένει απούλητο το πλεόνασμα της σταφίδας, ιδρύονται βιομηχανίες που παράγουν οινόπνευμα.

Τα κυριότερα αποστακτήρια της Καλαμάτας :

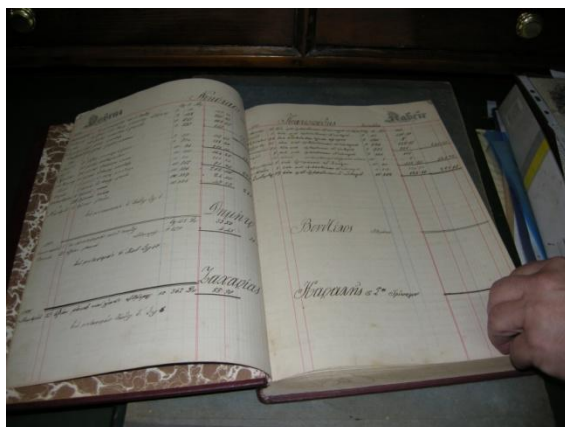
Επωνυμία επιχείρησης	Ίδρυση	Παύση λειτουργίας
Εργοστάσιον Οινοπνευματοποιίας Ν&Γ Καλλικούνη	1850	-----
Ελληνική Εταιρεία Οίνων και Οινοπνευμάτων	1906	1960
Στεφανούρης	1979	-----

Επίσκεψη στον Καλλικούνη

Στις 6 Φεβρουαρίου 2013 επισκεφτήκαμε την πιο παλιά βιομηχανία οίνων και οινοπνευμάτων της χώρας μας που βρίσκεται στο 7^ο χιλιόμετρο του δρόμου Καλαμάτας - Μεσσήνης, το αποστακτήριο Καλλικούνη. Η επιχείρηση ιδρύθηκε το 1850.

Αρχικά μπαίνοντας στις εγκαταστάσεις του εργοστασίου είδαμε τις προθήκες με τα βραβεία και τις διακρίσεις που πήρε η επιχείρηση από την ίδρυσή της για την παρουσία της στον τομέα της απόσταξης. Είδαμε επίσης μπουκάλια διαφορετικών τύπων και σχημάτων, φωτογραφίες της οικογένειας Καλλικούνη, μια παλιά γραφομηχανή, παλιά λογιστικά βιβλία.

Στη συνέχεια επισκεφτήκαμε το εργαστήριο χημείας, είδαμε γραμμές εμφιάλωσης αλκοολούχων ποτών, δρύινα βαρέλια, αποστακτικές στήλες.

Τέλος ο ιδιοκτήτης του εργοστασίου κ. Καλλικούνης απάντησε στις ερωτήσεις μας και μάθαμε ότι το προσωπικό του αποστακτηρίου το 1896 αποτελείτο από 20 εργάτες, ενώ σήμερα αποτελείται από 16 άτομα.

Το λάδι

Τα πιο γνωστά προϊόντα της Μεσσηνίας, το λάδι και οι ελιές, έχουν ένα αρκετά πρόσφατο παρελθόν. Στις μέρες μας η Μεσσηνία μάς προσφέρει την εικόνα ενός πελώριου ελαιώνα, αλλά σε όλη τη διάρκεια του 19^{ου} αιώνα η καλλιέργεια της ελιάς ήταν περιορισμένη. Το τελευταίο τέταρτο του 19^{ου} αιώνα συναντάμε ελαιουργεία, πυρηνελαιουργεία και σαπωνοποιεία.

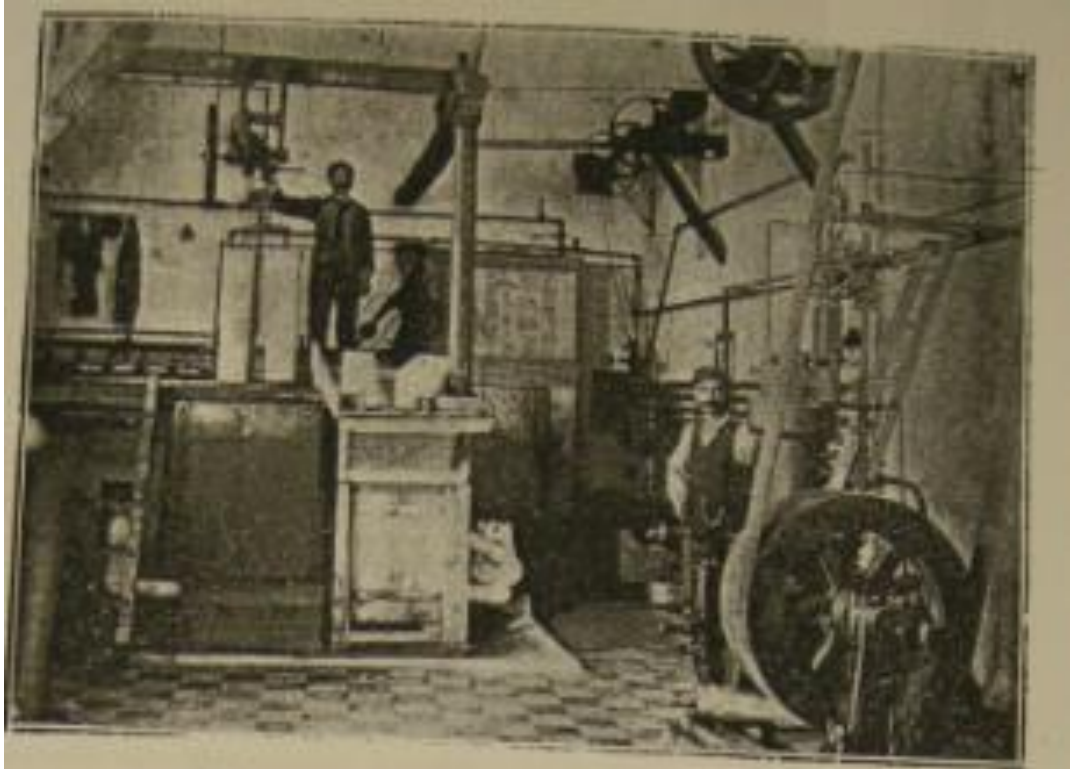
Ελαιουργεία

Επωνυμία επιχείρησης	Ίδρυση	Παύση λειτουργίας	Διεύθυνση
Σκλαβέας και Παρασκευόπουλος	1870	1880	Συνοικία Αγίων Ταξιαρχών
Αφοί Στασινόπουλοι	1897	1940 περίπου	Φαρών

Ελαιουργεία, Σαπωνοποιεία, Παγοποιεία

Επωνυμία επιχείρησης	Ίδρυση	Παύση λειτουργίας	Διεύθυνση
Βιομηχ. Οίκος Λ.Κοντέα	1863		
Δ. Αντωνακόπουλος Λιναρδάκης-Στρούμπος Γεωργική Βιομηχανία	1900	1993	Οδός Λυκούργου Οδός Αρτέμιδος

Εργοστάσιον Παγοποιήσεως Λιναρδίου και Στρούμπλου

Παναγ. Λιναρδίου

Σταφιδεργοστάσιον Παπαδημητρίου

Το **1939** ο Χ. Παπαδημητρίου δημιουργεί μια μικρή μονάδα παραγωγής που ασχολείται με το εμπόριο και την εξαγωγή ξηρών σύκων, καλαματιανής ελιάς και ελαιόλαδου. Εκείνη την εποχή η επιχείρηση απασχολούσε περίπου 75 άτομα .

Το **1950** ο Παπαδημητρίου πουλά τα προϊόντα του στην Αγγλία, στην Ολλανδία και στη Γερμανία.

Το **1970** η βιομηχανία έχει γίνει μια από τις πιο σημαντικές στον τομέα της εξαγωγής της ξερής σταφίδας. Εκείνη την εποχή απασχολούσε 50 εργαζομένους και ο μέσος μισθός τους ήταν 1500 δραχ.

Το **2012** η επιχείρηση συνεργάζεται με τη Β.Σ. Καρούλιας. Παράγει μουστάρδα, ξίδι βαλσάμικο, βιολογικά προϊόντα κ.τ.λ. Το προσωπικό της αποτελείται από 55 άτομα και ο μέσος ακαθάριστος μισθός τους είναι 1600 ευρώ .

Το μετάξι

Η Καλαμάτα ήταν μια πόλη φημισμένη για τα μεταξωτά της. Από την οθωμανική περίοδο οι κάτοικοι της πόλης ασχολούνταν με την παραγωγή μεταξιού.

Η πόλη χρωστάει στο μετάξι την πρώτη της βιομηχανική μονάδα.

Το **1853** ο γάλλος Alex. Fournaire δημιουργεί στη ενορία του Αγίου Νικολάου ένα αναπηνιστήριο μεταξιού το οποίο χρησιμοποιεί μηχανές για την αναπήνιση των κουκουλιών (Σ.Α. Βερράρου Καθημερινή). Στο εργοστάσιο του Fournaire, 60 κορίτσια απασχολούνταν στο πλύσιμο, καθάρισμα, ξετύλιγμα των κουκουλιών και στο τύλιγμα του μεταξιού. Οι εγκαταστάσεις του εργοστασίου δεν ήταν ιδιαίτερα εξελιγμένες σε σχέση με την εποχή. Ο ιδιοκτήτης θεωρούσε ότι στην καθυστερημένη βιομηχανικά Ελλάδα δε θα μπορούσε να προχωρήσει σε μια μεγαλύτερη επένδυση λόγω της έλλειψης της αντίστοιχης εμπειρίας και εξειδικευμένου προσωπικού. Ο μισθός των κοριτσιών ήταν 0,75 δρχ ενώ την εποχή εκείνη ένας υπηρέτης που δούλευε σε ένα πλούσιο σπίτι της Αθήνας έπαιρνε 40 δρχ το μήνα. (Wyse, Θάρρος, Σεπτέμβριος 1994)

Το **1859** ο μεγάλος εξαγωγικός οίκος της Πάτρας "Fels et Cie" ιδρύει ένα εργοστάσιο μεταξουργίας εξοπλισμένο με σύγχρονα μηχανήματα (Μανσόλας).

Μεταξουργεία

Επωνυμία	Ίδρυση	Παύση λειτουργίας	Διεύθυνση	Άντρες	Γυναίκες και κορίτσια	Παιδιά	Σύνολο
Εργοστάσιο μεταξουργίας Fournaire	1853	1875	Συνοικία Αγίου Νικολάου	*	60	*	*
Εργοστάσιο Μεταξουργίας Fells & Co	1859	1883	Συνοικία Αγίου	5	150	24	179
Εργοστάσιο Μεταξουργίας Μαραβά	Δεκαετία του 1860	Δεκαετία του 1890	Συνοικία του Αγίου Νικολάου	3	83	15	101
Εργοστάσιο Μεταξουργίας Αφοί Στασινόπουλοι	1882	1940 περίπου	Οδός Φαρών	*	*	*	160
Εργοστάσιο Μεταξουργίας Δανασσή	1880	*	Συνοικία Αγίου Ιωάννη	*	*	*	*

Στη δεκαετία του **1870** η Καλαμάτα αποτελεί ένα αρκετά σημαντικό κέντρο στην παραγωγή του μεταξιού. Διαθέτει 5 μεταξουργεία τα οποία απασχολούν 500 άτομα κυρίως γυναίκες (Σ.Α. Βερράρου Καθημερινή).

Στη δεκαετία του **1880** παρά την ασθένεια του μεταξοσκώληκα (πεπερίνη) που έχει ήδη ενσκήψει στην Ελληνική σηροτροφία, οι αδελφοί Στασινόπουλοι ιδρύουν ένα αναπηνιστήριο στην οδό Φαρών (Σ.Α Βερράρου Καθημερινή). Αυτό το μεταξουργείο το 1890 απασχολούσε περισσότερα από 169 άτομα και το 1908 εργάζονταν εκεί 250 «πτωχά κορίτσια» (Μεσσηνιακή Επετηρίς 1908).

Σε όλον τον 19^ο αιώνα μέχρι τον πρώτο παγκόσμιο πόλεμο η επεξεργασία του μεταξιού αποτελεί μια βασική πηγή προσπορισμού εισοδήματος για πολλές οικογένειες της πόλης. (Σ. Α. Βερράρου Καθημερινή)

Σείριος Ι. Σκουρτέλιος.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Ι. ΣΙΑΣΙΝΟΠΟΥΛΟΣ

Κωνσταντίνος Ι. Σκουρτέλιος.

ΑΡΙΣΤΟΔΗΜΟΣ

... (text) ...

Επίκαιρα 19 Μαρτίου 1879.

Ο Φίλος Σας.

ΠΙΝΑΞ
Μεταξουργίων Καλαμάτας.

Όνομα Καταστήματος	Μετρητά	Εν τῷ γυναικείῳ	Εν τῷ ἀνδρῶν	Εν τῇ βασιλῆϊ	Συνολικὸν ἀπορῶν		
1. ΦΟΥΔΑΣ καὶ Σπ.	76	αὐτῶν 4,600	5	185	24	(85)	179
2. Α. ΜΑΡΑΒΑΣ	48	» 2,200	3	70	15	(13)	101
3. ΔΑΜΠΕΡ-ΠΟΥ	35	» 2,200	3	80	15	(13)	111
4. Θ. ΜΑΡΚΟΠΟΥΛΟΥ	22	» 1,500	3	20	10	(10)	73
5. Ν. ΨΑΛΤΗΣ	20	» 800	3	30	6	(7)	46
6. Ν. ΚΑΡΑΓΕΩΡΓΙΟΥ	70	» 800	(5)	(30)	(15)		53
Σύνολον	208	αὐτῶν 11,900	23	315	83	(68)	563

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Α'. Τὸ πᾶν ὄνομα εἶναι ἀκριβές.
Β'. Ἐὰν καὶ τὸ ἄλλοτερον ἔχει ἀκριβεστέρως λησθῆναι ἢ τὸ πρῶτον, βασιλῆϊς παρῶν ὄνομα καὶ αὐτῶν ὄνομα.
Γ'. Ὁ ἀριθμὸς αἰ ἐπεξεργασίας ἀπορῶν ἀπὸ μίτου ἔστι 4:1. Διὰ τὴν ἀδελφὴν καὶ Σπασίτην τοῦ πρώτου ὄνομα εἶναι ἐπιπέδου ἀπορῶν ἀπὸ μίτου ὄνομα εἶναι ἀκριβεστέρως λησθῆναι ἢ τὸ πρῶτον.

ΜΗΦΟΡΑ.

... (text) ...

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
Ο ΤΑΜΙΑΣ ΠΟΛΙΣ
ΔΑΚΑΡΙΩΤΗΣ

... (text) ...

Αριστόδημος : Εφημερίδα της Καλαμάτας 19 Μαρτίου 1879. Σε αυτό το άρθρο διαβάζουμε τον αριθμό των γυναικών, κοριτσιών, ανδρών που δούλευαν στα μεταξουργεία της Καλαμάτας το 1879.

Η υφαντική

Η υφαντική έχει μια πολύ μεγάλη παράδοση: το μοναστήρι του Αγίου Κωνσταντίνου είναι φημισμένο για τα μεταξωτά του.

Προς το τέλος του 19^{ου} αιώνα, 80 μοναχές του μοναστηριού του Αγίου Κωνσταντίνου έχουν υπό την επίβλεψή τους 100 κορίτσια και τους μαθαίνουν να υφαίνουν.

Στη συνέχεια δημιουργούνται επιχειρήσεις που ασχολούνται με την μεταξοϋφαντική:

Μεταξοϋφαντουργεία

Επωνυμία επιχείρησης	Ίδρυση	Παύση λειτουργίας	Γυναίκες
Μεταξοϋφαντουργείο Μαλεύρη	1897	1965 (περίπου)	
Αναπηνιστήριο και Μεταξοϋφαντουργείο Γκόνος	1930	-----	30
Μεταξοϋφαντουργείο Χριστόπουλος	*	*	*

Το 1974 το αναπηνιστήριο του Γκόνου σταματά τη δραστηριότητά του ενώ το υφαντουργείο συνεχίζει με 12 έως 15 γυναίκες. Το 2013 το προσωπικό της επιχείρησης περιορίζεται σε έναν μόνο άνδρα. (κ. Γκόνος)

Μετά το Β΄ παγκόσμιο πόλεμο το φυσικό μετάξι αντικαταστάθηκε από τις συνθετικές ίνες.

Σήμερα μπορούμε να βρούμε μεταξωτά στο μοναστήρι του Αγίου Κωνσταντίνου και στο μεταξοϋφαντουργείο του Γκόνου.

Ο καπνός

Στη Μεσσηνία δεν καλλιεργείται ο καπνός. Εντούτοις πριν το Β΄ παγκόσμιο πόλεμο πολλές βιομηχανίες καπνού εμφανίζονται. Η καπνοβιομηχανία Καρέλιας είναι η μόνη που υπάρχει μέχρι σήμερα.

Καπνεργοστάσια

Επωνυμία επιχείρησης	Ίδρυση	Παύση λειτουργίας
Αφοί Σκιά	1885	1928
Αφοί Καρέλια	1888	--
Τσιλιβής	1909	1949
Δαμηλάτης	1875	1970
Δημόσιο Καπνοκοπτήριο	1925	;
Πτωχούλης	1927	1955
Καραμπίνη	1932	1960

(Μάνος Χαριτάτος-Πηνελόπη Γιακουμάκη(επιμ.), Ιστορία του ελληνικού τσιγάρου, Αθήνα 1998)

Καπνοβιομηχανία Καρέλια

Το 1888 ο Γεώργιος και ο Ευστάθιος Καρέλιας δημιουργούν μια μικρή επιχείρηση που πουλά καπνό. Το 1916 ο Αντρέας Καρέλιας αγοράζει την πρώτη σιγαροποιητική μηχανή. Στα χρόνια που ακολουθούν η επιχείρηση γίνεται μια από τις πιο σημαντικές καπνοβιομηχανίες της χώρας .

Το **1937** το προσωπικό της εταιρείας αποτελείται από 46 άνδρες και 62 γυναίκες. (πληροφορία που μας δόθηκε με κάποια επιφύλαξη)

Το **1977**, 1572 άτομα δουλεύουν στο εργοστάσιο.

Εργάτες : Άντρες 331, Γυναίκες 1142.

Υπάλληλοι : Άντρες και γυναίκες 99.

Το 2013 η βιομηχανία είναι η πιο μεγάλη βιομηχανία καπνού και η πρώτη εξαγωγική βιομηχανία της χώρας.

Το **2013** εργάζονται σε αυτήν 465 άτομα.

Εργάτες : Άντρες 161 και γυναίκες 72.

Υπάλληλοι : Άντρες 175 και γυναίκες 57.

Το σιτάρι

1861 : Στην Ελλάδα από τα 7,5 εκατομμύρια καλλιεργήσιμα στρέμματα, τα έξι καλλιεργούνται με δημητριακά, ειδικότερα σιτάρι (40%) και καλαμπόκι (22%). Αν υπολογίσουμε και τη διετή αγρανάπαυση, τα δημητριακά καλλιεργούνται κάθε χρόνο μόνο σε 3 εκατομμύρια στρέμματα. (Μανσόλας)

Ο βουλευτής Καλλιγιάς σημειώνει το 1882 ότι η μεταφορά του σιταριού από την Ακαρνανία στο λιμάνι έχει ένα κόστος μεγαλύτερο από το κόστος που έχει το σιτάρι που εισάγεται από τη Ρωσία. Γι' αυτόν τον λόγο ο γεωργός δεν ενδιαφέρεται να καλλιεργήσει δημητριακά σε ποσότητες ανώτερες από εκείνες που καλύπτουν τις προσωπικές του ανάγκες.

Αλευρόμυλοι

Επωνυμία επιχείρησης	Ίδρυση	Παύση λειτουργίας	Διεύθυνση
Σκλαβέας και Παρασκευόπουλος	1870	1880	Συνοικία Αγίων Ταξιαρχών
Φεραδούρος και Αποστολάκης	1919 1928 1934	1928 1934 1953*	Οδός Μητροπέτροβα και Νέδοντος Πάρκο Σιδηροδρόμων Πάρκο Σιδηροδρόμων
Κυλινδρόμυλοι Ευαγγελίστρια	1926	1990	Δυτική προκουμαία

*Συνεργάζεται και εν τέλει συγχωνεύεται με την «Ευαγγελίστρια».

(Αναστασία Μηλίτση – Νίκα, Χριστίνα Θεοφιλοπούλου-Στεφανούρη, Κυλινδρόμυλοι Μεσσηνίας «Ευαγγελίστρια» Α.Ε., Καλαμάτα 2002)

Κυλινδρόμυλοι «Ευαγγελίστρια»

Ο χημικός του μύλου κ. Σόλων Καντής μάς μίλησε για την επιχείρηση.

Το **1926** οι αδελφοί Στασινόπουλοι και ο Παπαδέας ιδρύουν την ανώνυμη εταιρεία. Ο μύλος άλεθε κάθε χρόνο 50.000 τόνους σιτάρι.

Τα πλοία μετέφεραν το σιτάρι από τις ΗΠΑ, τον Καναδά, την Ουκρανία. Ο κ. Καντής μάς έδειξε την ακόλουθη φωτογραφία:

Σύμφωνα με τις πληροφορίες που μας έδωσε ο κ. Καντής, το **1957** δούλευαν στην επιχείρηση 160 άτομα προσωπικό (υπάλληλοι και εργάτες)· το **1964** το προσωπικό αποτελείτο από 81 άνδρες και 16 γυναίκες· το **1989** ο μύλος σταμάτησε τη λειτουργία του για οικονομικούς λόγους και 80 άτομα έχασαν τη δουλειά τους.

Οι μισθοί

Για μια μεγάλη περίοδο τα ονομαστικά «μέσα» ημερομίσθια μοιάζουν μάλλον σταθερά.

Για τα έτη **1880, 1884, 1890** ξαναβρίσκουμε σε διάφορες πηγές τους ίδιους αριθμούς που συναντήσαμε το **1875**:

(ημερομίσθια)

Άνδρες	Γυναίκες	Παιδιά
2-3 δρχ	1-1,50 δρχ	1 δρχ

(η ειδικευμένη εργασία και οι διευθυντικές θέσεις αμείβονται πάντοτε πολύ καλύτερα).
(Αγριαντώνη)

Το **1914**

Άνδρες	Γυναίκες	Παιδιά
8 δρχ	*	*

Το **1927**

Άνδρες	Γυναίκες	Παιδιά
40-60 δρχ	25-28 δρχ	8-10 ή 12 δρχ

Το **1926** τα ημερομίσθια φαίνονται 6 φορές πιο υψηλά από εκείνα του 1914. Στην πραγματικότητα όμως η αγοραστική δύναμη είχε κατέβει παρακάτω από το μισό. (Δημοκρατική ή σοσιαλιστική επανάσταση στην Ελλάδα. Παντελής Πουλιόπουλος)

Το **1929** το «Διεθνές Γραφείο Εργασίας» δήλωνε ότι η αφθονία εργατικών χεριών εκ μέρους των προσφύγων από τη Μικρά Ασία τράβηξε τους μισθούς προς τα κάτω. (Εγκυκλοπαίδεια Μείζονος Ελληνισμού)

Το μέσο ανδρικό ημερομίσθιο το **1934** ήταν 75 δρχ. Μια πανεπιστημιακή μελέτη της εποχής υπολογίζει το κόστος ζωής για μια πενταμελή οικογένεια στις 1796 δρχ μηνιαίως. (Λιάκος, Εργασία και Πολιτική στην Ελλάδα του Μεσοπολέμου)

Εργασία των γυναικών και των παιδιών

Το **1875-1876** οι γυναίκες και τα παιδιά αποτελούσαν το 46,55% του εργατικού δυναμικού των βιομηχανιών. Οι γυναίκες δούλευαν σε κλωστοϋφαντουργεία, μεταξουργεία, καπνοβιομηχανίες. Άρχιζαν την εργασία σε ηλικία 10-12 χρόνων. Τα επαγγέλματα είχαν οριστεί κατά φύλο. Κατά γενικό κανόνα άνδρες και γυναίκες δούλευαν 12 με 14 ώρες την ημέρα. Οι γυναίκες συχνά δούλευαν κάτω από πολύ δύσκολες συνθήκες. Αυτές οι εργάτριες αμείβονταν με μισθό κάτω του μισού του αντρικού μεροκάματου. Όσο καιρό και να δούλευαν δεν αποκτούσαν ειδικότητα. Η πολιτική ηγεσία δε στήριζε καθόλου τις γυναίκες και οι συνδικαλιστές ήταν εχθρικοί απέναντι στην εργασία των γυναικών. (Καθημερινή 2 Μαΐου 1999, Ζώγιας Χρονάκη).

Ο νόμος του **1912** για την παιδική εργασία απαγορεύει την εργασία των παιδιών κάτω των 12 ετών(με εξαιρέσεις). Για τις ηλικίες 12-14 αυτός ο νόμος καθορίζει το μέγιστο της ημερήσιας διάρκειας εργασίας σε 6 ώρες και για τις ηλικίες 14-18 σε 10 ώρες.

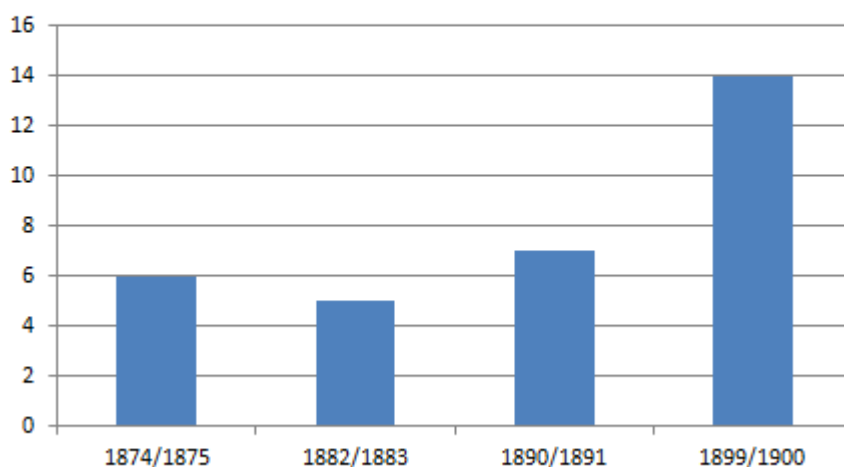
Ο νόμος του **1913** απαγορεύει στους έφηβους κάτω των 16 και στα κορίτσια κάτω των 18 την εργασία σε ανθυγιεινούς χώρους. (Λιάκος, Εργασία και πολιτική στην Ελλάδα του Μεσοπολέμου)

Συνθήκες ζωής και εργασίας

«Ο Έλλην εργάτης διαιτάται κατά κανόνα πολύ χειρότερα του συναδέλφου του των λοιπών προηγμένων ευρωπαϊκών χωρών. Η κατοικία του είναι συνήθως ανθυγιεινή και εστερημένη οιασδήποτε αναπαύσεως. Μάλλινα ενδύματα δεν έχουν πάντοτε οι εργάται, έχοντες συνήθως ως κύριον εσωτερικόν ένδυμα φανέλλαν και ως εξωτερικόν περιβολήν εκ βαμβακερού υφάσματος.» (Χαριτάκης, Η Ελληνική βιομηχανία, σ 98).

Στα αναπηνιστήρια μεταξιού η ημέρα εργασίας διαρκεί 13 ή 14 ώρες με 2 ώρες και 30 λεπτά διάλειμμα. Η εργασία πραγματοποιείται σε ένα περιβάλλον θερμό και υγρό που δημιουργείται από το ζεστό νερό των λεκανών και από τον ατμό. Για τα αναπηνιστήρια πρέπει να προσθέσουμε και τη δυσάρεστη οσμή που αναδύεται από τις νεκρές χρυσαλίδες στο εσωτερικό των κουκουλιών.

Ο αριθμός των βιομηχανιών της Καλαμάτας από το 1874 μέχρι το 1900

1874/1875

Καλαμάτα : 6 βιομηχανίες

1882/1883

Καλαμάτα : 4-5 βιομηχανίες Εργάτες : 200-300

1890/1891

Καλαμάτα : 6-7 βιομηχανίες Εργάτες : 315-380

1899/1900

Καλαμάτα : 14 βιομηχανίες Εργάτες : 745-800 Αγριαντώνη

1968

Καλαμάτα: 12 βιομηχανίες Εργαζόμενοι: 1284 (Νομαρχία Μεσσηνίας, Δελτίον Πληροφοριών 1968)

Ο αναλφαβητισμός στην Ελλάδα

Το **1876**, 68% των ανδρών , 89% των γυναικών, 86% των κοριτσιών που εργάζονταν στις βιομηχανίες ήταν αγράμματοι. (Μανσόλας)

Παρατηρείται μια αισθητή μείωση του αριθμού των αγραμμάτων από το **1928** μέχρι το **1961** : 42% το 1928, 18% το 1961. (Σωτήρης Αγαπητίδης)

Η ιστορία της σύγχρονης ελληνικής δραχμής

Η σύγχρονη δραχμή γεννήθηκε το 1832, λίγο μετά την ανεξαρτησία της Ελλάδας. Αντικατέστησε το φοίνικα που δεν έχαιρε ιδιαίτερης αποδοχής από τους Έλληνες.

Η περίοδος του Δεύτερου Παγκόσμιου Πόλεμου έφερε σημαντική άνοδο του πληθωρισμού. Από το 1944 μπήκε σε κυκλοφορία η νέα δραχμή με τιμή 50.000.000.000

παλιές δραχμές για μια καινούργια. Αυτό το καινούργιο νόμισμα υποτιμήθηκε εκ νέου το 1953 και το 1956. Η δραχμή σταμάτησε να γίνεται δεκτή στις συναλλαγές στις 28 Φεβρουαρίου 2002 και αντικαταστάθηκε από το ευρώ. (Wikipedia)

10 λεπτά του 1848

10 λεπτά του 1869

10 λεπτά του 1953

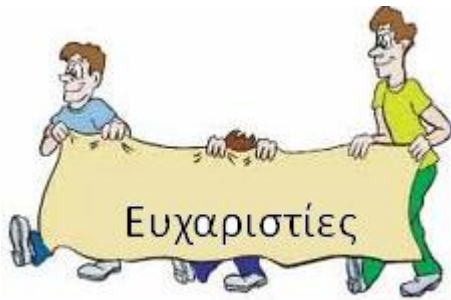
Χίλιες δραχμές. Οι τρύπες δείχνουν ότι το χαρτονόμισμα ακυρώθηκε.

Αυτό το παλιό χαρτονόμισμα εκδόθηκε στην Ελλάδα στις αρχές του 20^{ου} αιώνα, στις 4 Νοεμβρίου 1926. Φέρει το πορταίτο του Γεωργίου Σταύρου (1788-1869), ιδρυτή της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδας το 1841.

Οι αστερίσκοι * δηλώνουν ότι η πληροφορία δε βρέθηκε.

Οι παύλες ---- δηλώνουν ότι η επιχείρηση υπάρχει μέχρι σήμερα.

.....

Θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε όλους αυτούς που μας βοήθησαν στις έρευνές μας.

- Τους παππούδες των μαθητών.
- Τον κ. Παπαδημητρίου.
- Τον κ. Καλλικούνη.
- Τον κ. Γκόνο.
- Τον κ. Γεωργαντά από τη βιομηχανία Καρέλια.
- Τον κ. Σόλωνα Καντή και την κ. Χανδρινού Ποτούλα
- Τις κ. Νίκα και Βερράρου από τα Γενικά Αρχεία του Κράτους.
- Το Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο Καλαμάτας.
- Το ΙΚΑ.
- Τον κ. Ηλιόπουλο
- Τις αδελφές Ντεκελέ.
- Τον κ. Παπαδόπουλο.
- Τον κ. Νταβέα.
- Την κ. Σκαλτσά.
- Τον κ. Ασημακόπουλο.